

Undervisningsforløb

5.-6. klasse

Værklæsning: *Iltjagt* af Nicole Boyle Rødtnes
Kreative opgaver og arbejdsspørgsmål

Intro til læreren

Ittjagt er en dystopisk spændingsroman om to søskende, der kæmper for at overleve i en fremtidsverden, hvor ilt koster penge. Den er skrevet af Nicole Boyles Rødtne og illustreret af Tina Burholt. Dette materiale er udarbejdet af Alvilda til danskundervisning i 5.-6. klasse.

Læringsmål

- Jeg kender til bogens genrer, herunder klimafiktion, og kan udpege genretræk.
- Jeg har en forståelse for personskildring, fortæller, komposition og cliffhangers.
- Jeg kan diskutere bogens temaer om penge, magt, klasse og klima og relatere disse til min egen virkelighed.
- Jeg kan udarbejde en nyhed og en reklame.

Sådan er materialet opbygget

Materialet er delt op i tre dele: før læsning, under læsning og efter læsning. Hver del indeholder spørgsmål, som kan laves både individuelt, gruppevis og i plenum.

Før læsning:

- Eleverne skal tale om deres forventninger til bogen ud fra bl.a. en bogtrailer.
- Eleverne skal undersøge bogens genrer: dystopi, science fiction, klimafiktion og spændingsroman. Her kan læreren vælge at nøjes med at fokusere på én genre.

Under læsning:

- Med udgangspunkt i arbejdet med genrer skal eleverne notere genretræk på arket "Genrekendetegn". Der laves løbende fælles opsamling på dette.
- De første kapitler læses i plenum, og læsespørgsmålene besvares i fællesskab, så alle får en god forståelse for bogens præmis.
- Fra kapitel 6 læser eleverne videre alene. Efter hvert femte kapitel er der spørgsmål til læseforståelsen. Disse kan enten besvares enkeltvis eller sammen i klassen.

Efter læsning:

- Ark 1 lægger op til, at eleverne arbejder med bogens form, fortællere og virkemidler. Eleverne skal desuden lave en personkarakteristik ud fra arkene "Karakterark" og "Ordlister til personkarakteristik".
- Ark 2 dykker ned i temaerne penge, magt og klasse. Foruden diskussionsspørgsmål skal eleverne arbejde med illustrationer og reklamer.
- Ark 3 dykker ned i temaerne klima og forurening. Foruden diskussionsspørgsmål skal eleverne arbejde med nyhedsartikel eller talkshow.

Læreren kan også vælge at inddrage opgaverne i ark 1-3 undervejs i læsningen. Ønskes diskussionerne taget videre, kan klassen arbejde med diskussionskortene sidst i materialet. Disse printes og klippes ud, hvorefter eleverne skiftes til at trække et kort og diskutere spørgsmålet i mindre grupper.

Før læsning

Omslag og bogtrailer

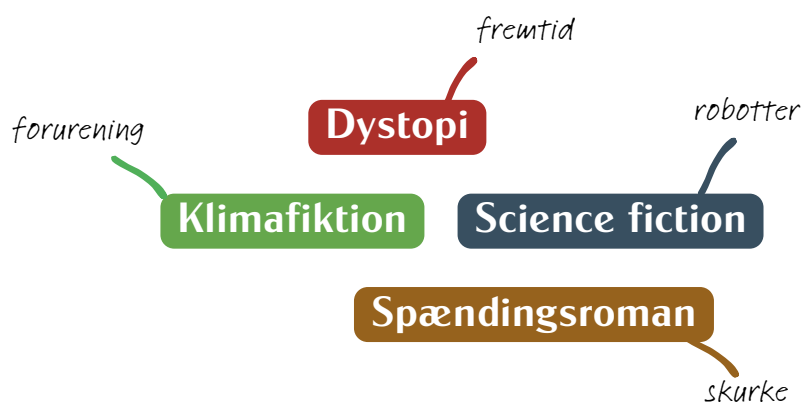
- Kig på bogens titel. Hvad tror I, værket handler om kun ud fra titlen?
- Kig på bogens forside. Tal om, hvad I ser. Hvad signalerer billederne og farverne?
- Læs bogens bagsidetekst og se bogtrailereren: <https://youtu.be/sclajSbCPvY>
- Hvordan passer jeres refleksioner om forsiden til den viden, I får her? Hvilke forventninger giver traileren jer til bogen?

Genre

Genre siger noget om, hvad det er for en type historie, I skal i gang med at læse. Historier indenfor samme genre har mange fællestræk, kaldet genrekendetegn.

Ittjagt kan betegnes som en science fiction-roman, men også som en dystopi om classeskel og klima. Derudover er *Ittjagt* fyldt med spænding og action. Inden læsningen skal I parvis gå på nettet for at undersøge, hvad der er karakteristisk for de fire genrer science fiction, dystopi, spændingsroman og klimafiktion.

Lav et mindmap med det, I finder frem til. Nogle af genrekendetegnene vil måske overlape. Lav derefter fælles definitioner af de fire genrer sammen i klassen.

Under læsning

Notér genrekendetegn

Når du læser *Ittjagt*, skal du prøve at finde eksempler på, at bogen passer ind i de fire genrer science fiction, klimafiktion, spændingsroman og dystopi. Brug arket "Genrekendetegn" til at skrive dine eksempler ned undervejs.

Læsespørgsmål

Læs prologen og kapitel 1-5 sammen i klassen

- Hvordan er den nye verden opbygget og hvorfor?
- Hvilke karakterer får vi introduceret?
- Hvilken situation er Alex og Liam i, og hvordan sætter den handlingen i gang?
- Hvorfor kalder Alex plan 5 for "byens bankende hjerte"? Hvad er der på plan 5?
- Alex har svært ved at skaffe et job. Hvorfor?
- Hvad er Lykkens Gudinde, og hvilket forhold har Liam til stedet?

Resten af bogen læses individuelt.

Læs kapitlerne 6-10

- Lily er lommetyv, og Alex stjæler et marsvin. Hvorfor er de nødt til at stjæle?
- Hvad gør de rige for at holde de fattige væk fra de høje planer?
- Hvad mistænker Liam Charles for at gøre med ilttankene?

Læs kapitlerne 11-15

- Hvorfor takker Liam ja til at blive lærling hos Charles?
- Hvordan har Alex det med at skulle lyve for Liam om sit arbejde hos politiet?
- Jack planlægger at skaffe Carlo af vejen. Hvorfor?

Læs kapitlerne 16-20

- Liam kan lide at gamble og tage chancer. Både med penge og med sine valg i livet. Hvordan kommer det til udtryk?
- Hvorfor mener Charles, at regeringen ikke vil godkende pillerne mod rystesygen?
- Hvilket dilemma står Alex overfor til sidst? Synes du, hun vælger rigtigt? Hvorfor/hvorfor ikke?

Genrekendetegn

Skriv ned, når du støder på genrekendetegn i *Ittjagt*. Husk at notere sidetal.

Dystopi

Science fiction

Klimafiktion

Spændingsroman

Efter læsning, ark 1: Form, fortællere og karakterer

Fortællingens form

- Historien starter in medias res. Hvad vil det sige? Hvilken effekt har det?
- Hvor lang tid tror I, historien strækker sig over?
- Hvad var de mest afgørende hændelser i plottet?
- Prøv at tegne en tidslinje, og plot de vigtigste handlingspunkter ind.

Cliffhanger

Cliffhanger betegner en spændende afslutning på et kapitel eller en scene. Intentionen er at få læseren til at blive hængende, fordi kapitlet slutter så spændende, at man bare må læse videre.

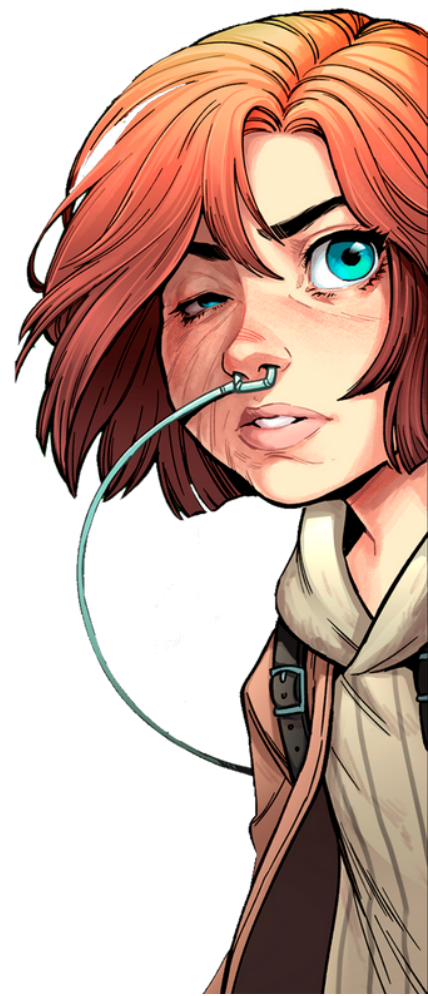
- Lagde du mærke til, at bogen indeholdt mange cliffhangers? Betød det noget for din læseoplevelse?
- Kan du finde et kapitel, der slutter med en tydelig cliffhanger? Hvilken effekt har det?
- Gav slutningen dig lyst til at læse næste bog?

Fortællere

- Hvad gør det ved historien, at den fortælles på skift af Alex og Liam?
- Hvad kan en historie med to fortællere, som man ikke kan, hvis der kun er én?
- Ville bogen være lige så spændende, hvis der kun var én fortæller?

Personkarakteristik

- Gruppevis: Hver gruppe får et karakterark og en bunke kort med udsagnsord. Træk skiftevis et kort, læs ordet højt og tal om, hvem af karaktererne, det passer til og hvorfor. Læg kortet ved den karakter, I vælger.
- I plenum: Skriv karakterernes navne på tavlen, og fortæl på skift, hvilke ord grupperne har valgt at tildele hvilke personer. Er I enige?

Karakterark

Alex

Liam

Charles

Jack

Carlo

Jeff

Sylvester

Ethan

Efter læsning, ark 2: Penge, klasse og magt

Samfundet i *Ittjagt* er bygget hierarkisk op. Det vil sige, at der er stor forskel på folk. Nogle er meget rige, andre er meget fattige. Penge og magt hænger sammen, og i *Ittjagt* er penge ikke bare livsnødvendige for at få mad på bordet og tag over hovedet, men også afgørende for overhovedet at kunne trække vejret. Derfor er mange villige til at gå langt for pengene.

Billede og tekst

Med udgangspunkt i billederne side 58 og 63 skal du skrive en kort tekst om forskellen på, hvordan man skaffer mad på de høje og lave planer. Læs din tekst højt for din sidemand. Find derefter sammen andre eksempler i teksten på forskellen mellem rige og fattige. Prøv at tegne et af dem.

Referencer

På side 154 nævner forfatteren en karakter, der er kendt fra andre film og bøger. Kan I finde referencen? Hvorfor tror I, at forfatteren har valgt at henvise til netop denne kendte karakter? Hvordan spiller karakteren sammen med temaet om penge og klasse?

Diskussionsspørgsmål

- Hvor og på hvilken måde fører penge til grådighed og magtmisbrug?
- Synes I, samfundet i *Ittjagt* er fair indrettet?
- Kan I finde paralleller mellem samfundet i bogen og virkeligheden?

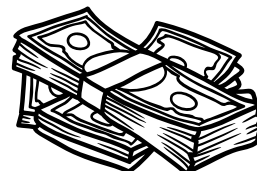
Lav en reklame

Folk tjener penge gennem forskellige erhverv i *Ittjagt*. Vælg en forretning/et erhverv, og lav gruppevis en reklame for det med tekst, tegninger, foto eller video. Det kan være:

Jeffs jobbørs - Akrobatshowet - Lykkens Gudinde

Reparation af iltsystemer hos Charles - Hospitalsklinikken, hvor moren ligger

Præsenter jeres reklamer for en anden gruppe og tal om dem. Fortæller reklamen sandheden? Hvordan overbeviser reklamen om, at man skal købe produktet? Hvem er afsender, og hvem er modtager af reklamens budskab?

Efter læsning, ark 3: Klima og forurening

Ittjagt har mange genrer. Nu skal du arbejde videre med en af genrerne, nemlig klimafiktion eller cli-fi. Klimafiktion er kort sagt fiktion, der handler om klima. Her er klimaforandringer og forurening en central del af bogens plot og miljøbeskrivelse.

Diskussion og perspektivering

- Hvorfor er *Ittjagt* klimafiktion? Find eksempler i bogen.
- Hvorfor tror I, at forfatteren har valgt at skrive klimafiktion?
- Bogens handling foregår 100 år ude i fremtiden. Kan den alligevel sige noget om, hvordan vi lever, og hvordan vi behandler vores klode i dag? Har den et budskab?

Lav en nyhedsartikel eller et talkshow

Lav en afslørende nyhed ud fra *Ittjagt*. Det kan f.eks. være ét af nedenstående scenarier:

1. Lav en nyhed, som afslører og undersøger Charles' snyderi med iltflaskerne.
2. Lav en nyhed, som afslører og undersøger, at regeringen skjuler piller imod rystesygen.

Vær kreativ og digt selv videre på nyheden. I kan vælge at lave nyheden som en avisartikel eller et talkshow.

Avisartikel

Forestil jer, at I er journalister på en avis i *Ittjagt*. Giv avisen et navn. Overvej, hvordan I vil vinkle jeres artikel, og inddrag følgende elementer:

- Et fængende foto/en tegning
- En rubrik (overskrift), der fanger læseren
- Mellemrubrikker (underoverskrifter)
- Brødtekst
- En faktaboks
- Kilder/nogen, der udtaler sig
- Byline (jeres navne)

Læs artiklen højt for klassen.

Talkshow

Forestil jer, at I har et talkshow i *Ittjagt*. Overvej, hvem I vil interviewe. Fordel roller som vært og gæster mellem jer og forbered spørgsmål og svar. Rollerne kunne f.eks. være:

- Scenarie 1: Charles, en beboer i et hus på plan 10, Liam, politiet ...
- Scenarie 2: Charles, byens ledere, en forsker, en der lider af rystesygge ...

Find gerne selv på roller. Fremfør talkshowet for klassen.

Ordliste til personkarakteristik

Klippes ud og fordeles af læreren. Tilføj gerne selv flere ord.

Modig	Dumdristig	Ambitiøs	Svag
Venlig	Uheldig	Munter	Hemmelighedsfuld
Grådig	Nysgerrig	Rig	Ond
Mystisk	Egoistisk	Selvsikker	Medfølelse
Upålidelig	Selvoptaget	Fattig	Løgnagtig
Idérig	Ambitiøs	Sej	Ærlig
Afhængig	Hjælpesom	Manipulerende	Trist

Diskussionskort

Klippes ud og fordeles af læreren. Tilføj gerne selv flere spørgsmål.

"Hvor mange er egentlig gode mennesker, når deres eget liv står på spil?" - s. 110

Hvad mener Alex med det? Er Alex et godt menneske, selvom hun stjæler, lyver og udspionerer sine venner?

"Broafgiften er det tydeligste skel mellem os fattige og eliten. Mens de rige altid kan komme ned til os og besøge bordeller og kasinoer, er vi bandlyst fra deres verden, hvis vi ikke kan betale." - s. 121

Synes du, at broafgiften er fair? Hvilke afgifter og grænser har vi i virkelighedens verden, der adskiller folk?

"Det er dårlig forretning, hvis kunderne dør på stedet." - s. 36

Hvad siger dette citat om Jack og hans værdier?

Alex og Liams mor kalder sig selv for en "byrde" og siger, at de skal hjælpe sig selv og glemme hende.

Hvorfor siger hun det? Hvad ville du gøre, hvis du var i deres situation?

"Far og mor sagde altid, at når man kom fra de lavere niveauer, har man alle fordommene imod sig. Så vi skulle opføre os eksemplarisk." - s. 39

Hvilke fordomme taler Liam om her? Støder I selv på fordomme i jeres liv?

Alex står overfor et næsten umuligt valg til sidst. Hun skal vælge mellem at forråde sine venner eller gå imod politiet.

Hvad ville du gøre, hvis du var i hendes sted?

Forestil jer, at I var født på de høje planer og altid havde nok ilt og penge.

Ville I være for eller imod broafgiften og iltfordelingen? Hvorfor?

Hvad tror du, der sker i de næste bøger i serien?